Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2013

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Tíreolaíocht

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.
Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid a leanas:

Braitheann na sonraí a theastaíonn in aon cheist ar an gcomhthéacs agus ar an mbealach a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna a sannadh don fhreagra sa scrúdpháipéar. D'fhéadfadh sé go mbeadh difríochtaí ann ó bhliain go bliain sna riachtanais agus sa líon marcanna atá ar fáil.

CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 80 MARC

Freagair **DEICH** gceist.

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

10 gcinn ar bith de na ceisteanna @ 8 marc an ceann
C.1 Cuid (i), (iii) agus (iv) @ 1 mharc + 1 mharc; Cuid (ii) @ 2 mharc
C.4 agus 12 8 gcuid @ 1 mharc an ceann
C.2 agus 3 Cuid (i) 4 chuid @ 1 mharc; Cuid (ii) 2 @ 1+1 mharc
C.5 Cuid (i), (ii) agus (iv) 1+1 mharc; Cuid (iii) 2 mharc
C.6 agus 11 Cuid (i), (ii) agus (iii) @ 2 mharc; Cuid (iv) 1+1 mharc
C.7, 8, 9 agus 10: 4 chuid @ 2 mharc an ceann
Gan grádú ar bith

C.1 (i) A = Pláta Mheiriceá Thuaidh
B = an Pláta Eoráiseach
(ii) C = Basalt/Easbhrúite/Bolcánach
(iii) C = 0 - 60 milliún / milliún
D = 120 - 180 milliún / milliún
(iv) Míniú ar chúis bhailí ar bith

C.2 (i) C Fócas
D Eipealár
A Tonnta seismeacha
B Éasclíne
(ii) Dhá mhíniúchán bhailí ar bith

C.3 (i) D Gleann crochta
C Airéit
A Comloch
B Speir theasctha
(ii) Dhá mhíniúchán bhailí ar bith

C.4 D Gníomhaíocht reo is coscartha
A Cnaí
C Aerbhrú
B Ithirthéaltú

C.5 (i) Ainm + Tagairt eangaí
(ii) Bree Hill S934/5 329/330
(iii) 96 km cearnach
(iv) Dhá cheann ar bith ainmnithe

C.6 (i) Ó thuaidh / ó thuaidh soir ó thuaidh
(ii) N11
(iii) An lár ar dheis/An lár
(iv) Aon mhíniúchán bailí

C.7 B U-Ghleann
D V-Ghleann
C Bóthar den tríú grád
A Fána chuasach

C.8 (i) 12%
(ii) 12%
(iii) ID
(iv) OD

C.9 (i) Fíor
(ii) Bréagach
(iii) Fíor
(iv) Fíor

C.10 D Dífhoraoisiú
C Stáisiún cumhachta hidrileictreach
B Stáisiún cumhachta núicléach
A Tuile abhann

C.11 (i) 2.9
(ii) 22
(iii) 5
(iv) Míniú ar chúis bhailí ar bith

C.12 Gaineamhchloch-Carraig Dhríodair-Sléibhte na Mumhan-Grianchloichít

Eibhear-Bruthcharraig-Sléibhte Chill Mhantáin-Naghas

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA agus AISTE – 320 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **CHEITHRE** cheist, mar seo a leanas:

- **DHÁ** cheist as **Roinn 1 – Croí-Aonaid**:
  - Ceist **amháin** as Ceist 1, 2 agus 3

    AGUS
  - Ceist **amháin** as Ceist 4, 5 agus 6
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 2 – Toghaonaid**
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 3 – Roghaonaid**

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – CROÍ-AONAID

Ceist 1 go 6

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

- **CEIST AMHÁIN** as **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach**

  AGUS

- **CEIST AMHÁIN as Tíreolaíocht Réigiúnach**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 1

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.
Tarraing sracléarscáil leathscála den achar a thaispeántar.
Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Cúrsa iomlán Abhainn na Sláine
  Cumar Abhainn na Sláine agus Abhainn Bhorú (marcáil le X ar an sracléarscáil é)
- Limistéar talún os cionn 170 méadar
- Limistéar ina bhfuil Coill Nádúrtha.

[20m]

Imlíne na sracléarscáile:	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Léirithe 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Ainmnithe 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den tsracléarscáil nó nach ndéantar ach cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú.

B. **Carraigeacha**

Mínigh foirmiú na gcarraigeacha meiteamorfacha, agus tagairt agat do shamplaí as Éirinn.

[30m]

Ainmnigh dhá charraig mheiteamorfacha	2 + 2 mharc
Míniúchán	13 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ
- Tugtar creidiúint as an 3ú carraig mheiteamorfach ainmnithe do 1 x PSÁ
- Léaráid gan lipéid 0 marc.

C. **Aibhneacha ag Athrú**

Mínigh conas a athraíonn abhainn nuair a athraíonn an bonnleibhéal, agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air (orthu).

[30m]

Athrú a shonrú	2 mharc
Sampla	2 mharc
Míniúchán	13 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú hathrú ainmnithe do 1 x PSÁ
- Tá míniúchán le tabhairt ar an uile athrú sa bhreis orthu sin
- Tugtar creidiúint as an 2ú sampla ainmnithe do 1 x PSÁ
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ
- Léaráid gan lipéid 0 marc.

Ceist 2

A. Éascadh agus Tírghnéithe

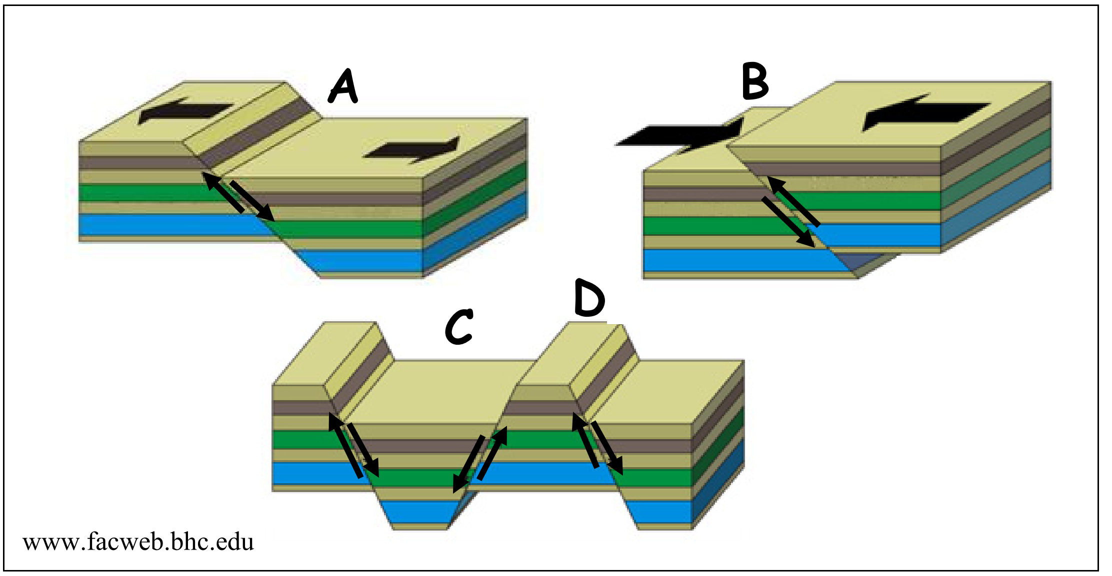

Scrúdaigh na léaráidí thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Ainmnigh an cineál éisc ag **A** agus an cineál éisc **B**.

(ii) Mínigh go hachomair cad is cúis leis an gcineál éasctha ag **A** nó ag **B**.

(iii) Ainmnigh an tírghné ag **C** agus an tírghné ag **D** a bhíonn ann mar thoradh ar éascadh.

[20m]

Cuid (i) agus (iii) 8 marc an ceann
Cuid (ii) 4 mharc

(i)	A = Gnáthéasc	4 mharc
	B = Frithéasc	4 mharc
(ii)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc
(iii)	C = Scoiltghleann/Graben	4 mharc
	D = Blocshliabh/Horst	4 mharc

B. Forbairt Tírghné

Freagair (i) **nó** (ii).

(i) Mínigh, le cabhair léaráide(í) lipéadaithe, foirmiú tírghné chreimthe **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[30m]

Tírghné ainmnithe	2 mharc
Léaráid lipéadaithe	4 mharc (grádaithe 4/2/0)
Míniúchán	12 x PSÁ

- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ
- Léaráid gan lipéid 0 marc
- Tabhair creidiúint 1 x PSÁ as dhá shampla ainmnithe as an míniúchán.

Nó

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar phróiseas ollghluaiseachta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Próiseas ainmnithe	2 mharc
Míniúchán	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as léaráid ábhartha le lipéid
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ
- Léaráid gan lipéid 0 marc
- Tugtar creidiúint as sampla amháin ón míniúchán
- Ceadaigh 7 x PSÁ ar a mhéad más ollghluaiseacht amháin atá sa chur síos.

C. Idirghníomhaíocht an Duine

Scrúdaigh conas a dhéanann an duine idirghníomhaíocht le timthriall na gcarraigeacha, agus tagairt agat do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Mianadóireacht
- Eastóscadh ábhar foirgníochta
- Saothrú ola/gáis
- Táirgeadh fuinnimh gheoiteirmigh.

[30m]

Sampla	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Ní le hÉirinn amháin a bhaineann an cheist.
- Tugtar creidiúint as an 2ú sampla ainmnithe do 1 x PSÁ
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as léaráid ábhartha le lipéid
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ.

Ceist 3

A. Bolcáin

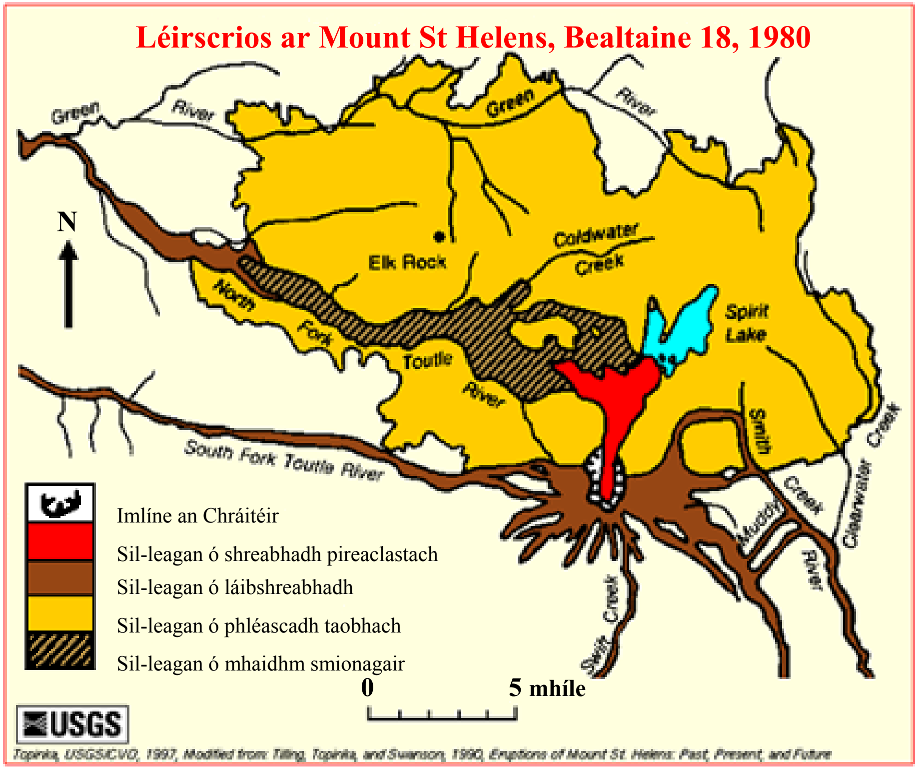

Léirscrios ar Mount St Helens, Bealtaine 18, 1980

Scrúdaigh an léarscáil agus an eochair eolais thuas a thaispeánann fairsinge an tsil-leagain ábhar a tharla mar thoradh ar bhrúchtadh an bholcáin Mount St Helens agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Cén t-ábhar is fairsinge a sil-leagadh mar thoradh ar an mbrúchtadh?
(ii) Cén treo a ndeachaigh an sil-leagan ón sreabhadh pireaclastach?
(iii) Cén fad a chuaigh an sil-leagan ón sreabhadh pireaclastach?
(iv) Ainmnigh **dhá** shampla d'ábhar pireaclastach.
(v) Mínigh go hachomair cén fáth a mbrúchtann bolcáin áirithe go foréigneach.

[20m]

Cúig chuid @ 4 mharc an ceann.

(i)	Sil-leagan ó phléascadh taobhach	4 mharc
(ii)	Siar ó thuaidh - soir ó thuaidh	4 mharc
(iii)	5-5.2 míle	4 mharc
(iv)	Dhá cheann ar bith ainmnithe	2 + 2 mharc
(v)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc

B. Síonchaitheamh

Mínigh próiseas/próisis an tsíonchaithimh fhisicigh **nó** próiseas/próisis an tsíonchaithimh cheimicigh.

[30m]

Próiseas ainmnithe	2 mharc
Míniúchán	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ
- Léaráid gan lipéid 0 marc
- Tugtar creidiúint as samplaí ón míniúchán do suas le 2 x PSÁ
- Tugtar creidiúint as an 2ú próiseas ainmnithe do 1 x PSÁ
- Tá míniúchán le tabhairt ar an uile phróiseas sa bhreis orthu sin.

C. Creathanna Talún agus Bolcáin

Mínigh conas is féidir monatóireacht agus réamh-mheas a dhéanamh ar chreathanna talún agus ar bhrúchtadh bolcán.

[30m]

Míniúchán	15 x PSÁ

- Mura ndéantar plé ach ar chreathanna talún amháin nó ar bholcáin amháin 8 x PSÁ ar a mhéad.

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH
Ceist 4 go 6
Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 4

A. Réigiún Eorpach

Tarraing léarscáil imchrutha de réigiún san **Eoraip** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.
Ar an léarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh iad seo mar is ceart:

- Gné rilífe ainmnithe sa réigiún sin
- Abhainn ainmnithe sa réigiún
- **Dhá** lárionad uirbeacha ainmnithe sa réigiún.

[20m]

Imlíne na léarscáile	4 mharc grádaithe (4/2/0)
4 ghné @	4 mharc an ceann
Léirithe	2 mharc grádaithe (2/1/0)
Ainmnithe	2 mharc

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná le réigiúin Ilchríochacha / Fo-ilchríochacha
- D'fhéadfadh sléibhte nó mánna/ísealchríocha a bheith i gceist le rilíf.

B. **Gníomhaíocht Gheilleagrach Thánaisteach in Éirinn**

Scrúdaigh na tosca a bhfuil tionchar acu ar fhorbairt gníomhaíocht gheilleagrach thánaisteacha i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Sampla ainmnithe de ghníomhaíocht gheilleagrach thánaisteach	2 mharc
Tosca ainmnithe	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hEorpa ná le réigiúin Ilchríochacha / Fo-ilchríochacha.
- Scrúdúchán nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir 0 marc
- Tá plé le déanamh ar gach toisc sa bhreis orthu sin
- Mura ndéantar plé ach ar thoisc amháin 6 x PSÁ ar a mhéad.

C. **Coincheap an Réigiúin**

Scrúdaigh conas is féidir tosca socheacnamaíochta a úsáid chun réigiún a shainmhíniú, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

Tosca socheacnamaíochta ainmnithe	2 + 2 mharc
Samplaí de réigiúin ainmnithe	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	11 x PSÁ

- Tá scrúdúchán riachtanach i gcás gach toisce sa bhreis orthu sin
- Mura ndéantar plé ach ar thoisc amháin 6 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 5

A. Ioncam Indiúscartha i Réigiúin na hÉireann

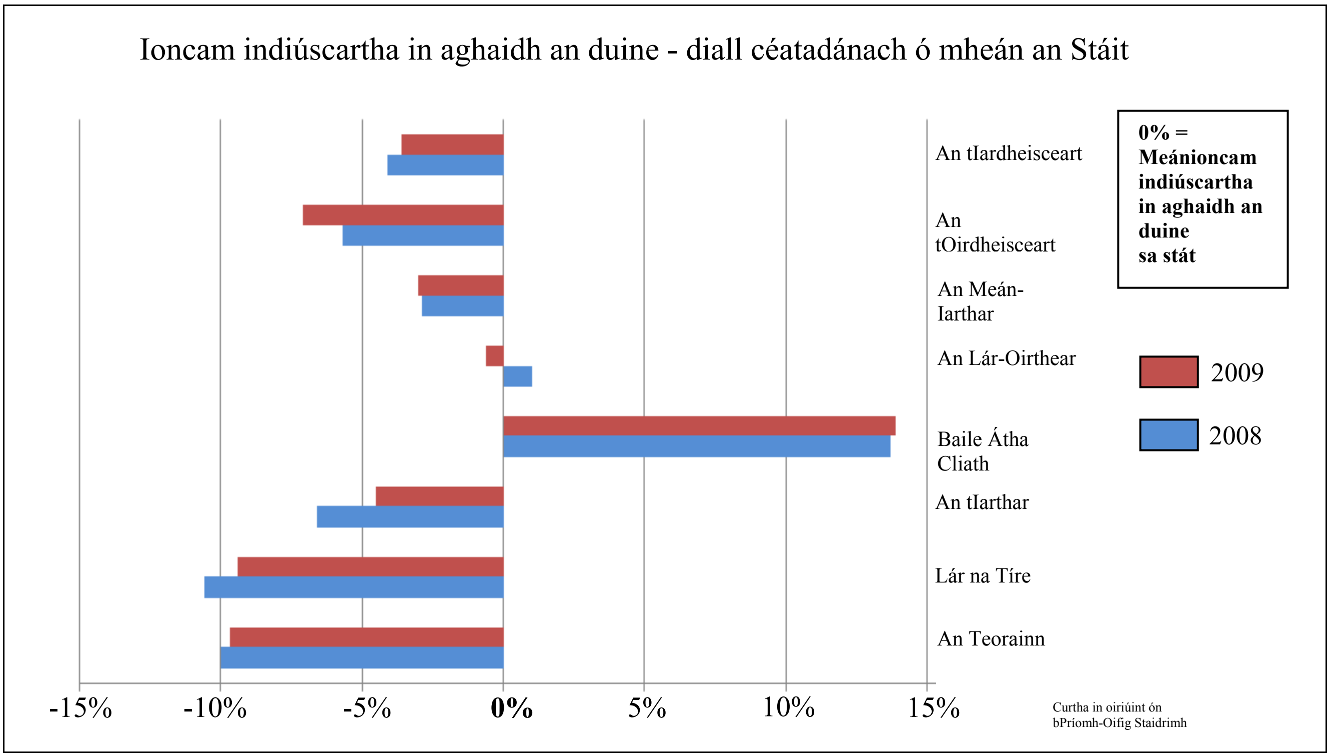

Scrúdaigh an graf thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Cé mhéad réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine faoi mheán an Stáit in 2008?

(ii) Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine 10% faoi mheán an Stáit in 2008?

(iii) Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine ba chóngaraí do mheán an Stáit in 2008 agus 2009 araon?

(iv) Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine os cionn mheán an Stáit in 2008 agus 2009 araon?

(v) Mínigh go hachomair cén fáth a raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine os cionn mheán an Stáit sa réigiún seo in 2008 agus 2009 araon.

[20m]

Cúig chuid @ 4 mharc an ceann

(i)	Sé	4 mharc
(ii)	An Teorainn/Lár na Tíre	4 mharc
(iii)	An Lár-Oirthear	4 mharc
(iv)	Baile Átha Cliath	4 mharc
(v)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc

B. Talmhaíocht i Réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach

Mínigh forbairt na talmhaíochta i réigiún **Ilchríochach / Fo-Ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air, agus tagairt agat do **dhá** cheann ar bith de na tosca a leanas:

- Ithreacha
- Margaí
- Rilíf.

[30m]

Míniúchán ar Thoisc 1	8 x PSÁ
Míniúchán ar Thoisc 2	7 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná de chuid na hEorpa
- Plé nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir 0 marc.

C. Daonra i Réigiún Eorpach

Tabhair cúiseanna le dáileadh an daonra ar fud réigiún **Eorpach** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Scrúdúchán	15 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná le réigiúin Ilchríochacha / Fo-ilchríochacha
- Plé nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir 0 marc
- 7 x PSÁ ar a mhéad as cur síos amháin sa mhíniúchán
- Tabhair creidiúint as dhá áit ainmnithe sa réigiún do 2 x PSÁ.

Ceist 6

A. Turasóireacht agus Taisteal

Turais thar lear go hÉirinn agus Turais as Éirinn (mílte daoine)

	2007	2008	2009	2010	2011
Líon na gCuairteoirí go hÉirinn as tíortha thar lear	8012	7839	6928	6037	6505
Líon na gCuairteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn	7713	7877	7049	6572	6293

www.cso.ie

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Cé mhéad cuairteoir as tíortha thar lear a tháinig go hÉirinn in 2009?

(ii) Cé na blianta a raibh líon na gcuairteoirí a tháinig go hÉirinn as tíortha thar lear níos airde ná líon na gcuairteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn?

(iii) Ríomh an difríocht idir líon na gcuairteoirí a tháinig go hÉirinn as tíortha thar lear agus líon na gcuairteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn in 2011.

(iv) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** do gheilleagar na hÉireann a bhaineann leis an turasóireacht.

(v) Mínigh go hachomair cén fáth ar tháinig méadú ar líon na gcuairteoirí go hÉirinn as tíortha thar lear idir 2010 agus 2011, i ndiaidh é a bheith ag titim go leanúnach ó 2007 go 2010.

[20m]

Cúig chuid @ 4 mharc an ceann

(i)	6,928,000	4 mharc
(ii)	2007 agus 2011	2 + 2 mharc
(iii)	212,000	4 mharc
(iv)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc
(v)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc

B. **Ceantar Uirbeach i Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach**

Agus tagairt agat do cheantar uirbeach **amháin** i réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air, mínigh cén fath ar tháinig forbairt ar an gceantar uirbeach seo sa suíomh ag a bhfuil sé inniú.

[30m]

Ceantar uirbeach ainmnithe	2 mharc
Cúiseanna luaite	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Ná glactar le réigiúin de chuid na hÉireann ná de chuid na hEorpa
- Scrúdúchán nach ndéantar tagairt ann do cheantar uirbeach ainmnithe ná do cheantar uirbeach a thugtar le fios go soiléir 0 marc
- Is féidir le ceantar uirbeach a bheith ina chathair nó ina chuid ar leith de chathair ainmnithe.

C. **Gníomhaíochtaí Geilleagracha, Polaitiúla agus Cultúrtha**

Scrúdaigh an t-idirghníomhú idir gníomhaíochtaí geilleagracha, polaitiúla agus/nó cultúrtha i réigiún ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Scrúdúchán	15 x PSÁ

- Scrúdúchán nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir 0 marc
- Gan aon tagairt don idirghníomhú idir na tosca: 7 x PSÁ ar a mhéad
- Tabhair creidiúint as dhá shampla ainmnithe de ghníomhaíochtaí do 2 x PSÁ.

ROINN 2 – TOGHAONAID

Ceist 7 go 12

NÍ MÓR duit tabhairt faoi aon cheist **AMHÁIN** as:

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha

NÓ

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

A. Trádáil Idirnáisiúnta

Trádáil Eachtrach na hÉireann le Tíortha Roghnaithe san AE

Tír	Easpórtálacha (€ milliún)		Iompórtálacha (€ milliún)	
	2009	**2010**	**2009**	**2010**
An Spáinn	3,275.8	3,361.5	568.7	667.1
An Fhrainc	4,527.1	4,492.5	2,193.3	1,832.1
An Ghearmáin	5,974.4	7,214.6	3,045.4	3,499.1
An Iodáil	2,784.4	2,713.2	911.1	766.9
Iomlán	**16,561.7**	**X**	**6,718.5**	**6,765.2**

Curtha in oiriúint as Eurostat

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Cé acu ceann de na tíortha roghnaithe thuas a raibh an luach ab airde easpórtálacha agus iompórtálacha aici le hÉirinn in 2009 agus 2010 araon?

(ii) Cé acu ceann de na tíortha roghnaithe thuas a fuair an luach ab ísle easpórtálacha ó Éire in 2009 agus 2010 araon?

(iii) Ríomh **X**, luach iomlán na n-easpórtálacha ó Éire do na tíortha roghnaithe san AE i 2010.

(iv) Ríomh laghdú céatadánach ar na hiompórtálacha ón Iodáil idir 2009 agus 2010.

(v) Mínigh go hachomair ceann **amháin** díobh seo a leanas:
- Comhardú na Trádála
- Comhardú na nÍocaíochtaí.

[20m]

5 chuid @ 4 mharc an ceann

(i)	An Ghearmáin	4 mharc
(ii)	An Iodáil	4 mharc
(iii)	€17,781.8 milliún	4 mharc
(iv)	15.8 - 16	4 mharc
(v)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc

B. **Gníomhaíocht Gheilleagrach Threasach**

Agus fianaise ón léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo á húsáid agat, pléigh acmhainneacht fhorbartha na turasóireachta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil faoi na teidil seo a leanas:

- Inrochtaineacht
- Nithe is díol spéise
- Seirbhísí (gan iompar a chur san áireamh).

[30m]

3 theideal @ 10 marc an ceann

I gcás gach teidil:

Fianaise na léarscáile	2 mharc
Plé	4 x PSÁ

- Ceadaigh 1 x PSÁ ón bplé sa chás nach bhfuil aon fhianaise léarscáile sa teideal.

C. **An tAontas Eorpach**

Scrúdaigh an chaoi a dtéann ballraíocht san Aontas Eorpach i gcion ar gheilleagar na hÉireann.

[30m]

An chaoi a dtéann sí i gcion a shonrú	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú caoi a shonrú do 1 x PSÁ ón scrúdúchán
- Tá scrúdúchán le déanamh ar an uile chaoi sa bhreis orthu sin
- Tugtar creidiúint as polasaí amháin a ainmniú do 1 x PSÁ ón scrúdúchán; tá scrúdúchán le déanamh ar an uile pholasaí sa bhreis orthu sin
- Plé nach bhfuil tagairt ann don chaoi a dtéann sé i gcion ar gheilleagar na hÉireann 2 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 8

A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf d'Inis Córthaidh a thugtar leis an bpáipéar seo.
Tarraing sracléarscáil den aerfótagraf, leath an fhaid agus leath an leithid.
Ar an léarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann acu seo a leanas mar is ceart:

- Droichead an iarnróid
- Dhá shráid a bhuaileann lena chéile
- An abhainn
- An t-ionad stórála arbhair i lár an aerfótagraif..

[20m]

Imlíne na sracléarscáile:	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann:	Léirithe 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Ainmnithe 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den tsracléarscáil nó go ndéantar cuid den ghrianghraf a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú.

B. Tionchar ar an gComhshaol

Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag dó breoslaí iontaise ar an gcomhshaol.

[30m]

Tionchar ar an gcomhshaol a shonrú	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú tionchar ainmnithe do 1 x PSÁ tá scrúdúchán le déanamh ar an uile thionchar sa bhreis orthu sin.

C. Forbairt Gheilleagrach

Agus tagairt agat do thír le geilleagar forbartha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi, scrúdaigh na tosca a bhfuil tionchar acu ar leibhéal forbartha gheilleagar na tíre.

[30m]

Geilleagair forbartha ainmnithe	2 mharc
Tosca	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Tá scrúdúchán riachtanach i gcás gach toisce sa bhreis orthu sin a shonraítear
- Plé nach bhfuil tagairt ann do gheilleagar forbartha ainmnithe 2 x PSÁ ar a mhéad
- Plé nach bhfuil tagairt ann d'fhorbairt gheilleagrach 2 x PSÁ ar a mhéad
- Mura ndéantar scrúdú ach ar thoisc amháin 6 x PSÁ ar a mhéad.

Ceist 9

A. Táirgeadh Ola

Táirgeadh Ola, 2011	**Milliúin bairille in aghaidh an lae**
Réigiún an Aigéin Chiúin agus na hÁise	8
An Eoráise / An Eoraip	17.5
Meiriceá Láir / Meiriceá Theas	7
An Afraic	8.5
An Meánoirthear	27.5
Meiriceá Thuaidh	14.5

Curtha in oiriúint as www.bp.com

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a thaispeánann an táirgeadh ola in 2011.

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

[20m]

	Barrachairt	**Píchairt**
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1+1 mharc (Ciorcal agus Láraithe)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír léirithe	2m an ceann grádaithe	2m an ceann grádaithe

- Glactar le haon ghraf/chairt oiriúnach
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif/na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán.

(ii) Mínigh go hachomair an téarma breosla iontaise.

Aon mhíniúchán bailí 2 + 2 mharc.

B. **Geilleagar i mBéal Forbartha**

Scrúdaigh an chaoi a dtéann an domhandú i gcion ar gheilleagar i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Geilleagair i mbéal forbartha ainmnithe	2 mharc
An chaoi a théann sé i gcionn a shonrú	2 mharc
Scrúdúchán	13 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú caoi a shonrú do 1 x PSÁ ón scrúdúchán
- Tá scrúdúchán le déanamh ar an uile chaoi sa bhreis orthu sin
- Plé nach bhfuil tagairt ann do gheilleagar i mbéal forbartha ainmnithe: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Plé nach bhfuil tagairt ann don domhandú 2 x PSÁ ar a mhéad.

C. **Cuideachta Ilnáisiúnta (MNC)**

Scrúdaigh na tosca a mbíonn tionchar acu ar dháileachán domhanda cuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[30m]

MNC ainmnithe	2 mharc
Tosca ainmnithe	2 + 2 mharc
Tagairt do dhá shuíomh dhomhanda	2 mharc
Scrúdúchán	11 x PSÁ

- Tá scrúdúchán riachtanach i gcás gach toisce sa bhreis orthu sin a shonraítear
- Plé nach bhfuil ceangal ann le cuideachta ilnáisiúnta ainmnithe 0 marc
- Mura ndéantar scrúdú ach ar thoisc amháin: 6 x PSÁ ar a mhéad
- Mura dtagraítear sa scrúdúchán ach do shuíomh amháin atá ag an MNC: 6 x PSÁ ar a mhéad.

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

A. Fás Uirbeach

Na bailte is tapúla fás in Éirinn

Baile	**Réigiún**	**Daonra 2006**	**Daonra 2011**	**% Athrú Daonra 2006-2011**
Teach Sagard	Baile Átha Cliath Theas	868	2,144	147
Cuan Bhaile na Cúirte	Loch Garman	1,421	2,857	**X**
An Caisleán Nua	Baile Átha Cliath Theas	1,506	2,659	77
Carraig Thuathail	Corcaigh	2,782	4,551	64
Baile Uí Mhatháin	An Longfort	963	1,563	62

Curtha in oiriúint ón bPríomh-Oifig Staidrimh

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Ríomh an méadú ar dhaonra iomlán an Chaisleáin Nua idir 2006 agus 2011.
(ii) Ríomh **X**, an céatadán athraithe ar dhaonra Chuan Bhaile na Cúirte idir 2006 agus 2011.
(iii) Luaigh **dhá** chúis le fás tapa ar bhailte i mBaile Átha Cliath Theas idir 2006 agus 2011.
(iv) Mínigh go hachomair fadhb **amháin** atá mar thoradh ar fhás tapa ar bhailte in Éirinn.
(v) Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhfuil tábhacht leis an Daonáireamh i gcomhthéacs na pleanála uirbí.

[20m]

5 chuid @ 4 mharc an ceann

(i)	1,153	4 mharc
(ii)	101	4 mharc
(iii)	Dhá chúis luaite ar bith	2 + 2 mharc
(iv)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc
(v)	Aon mhíniúchán bailí	2 + 2 mharc

B. **Gréasáin Lonnaíochta Faoin Tuath**

Agus tagairt agat don léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo, tabhair cur síos agus míniú ar **thrí** ghréasán lonnaíochta faoin tuath atá le feiceáil ar an léarscáil.

[30m]

Trí phatrún @ 10 marc an ceann
I gcás gach patrúin:

Patrún ainmnithe	2 mharc
Fianaise/tagairt léarscáile	2 mharc
Scrúdúchán	3 x PSÁ

- Ní mór don scrúdúchán a bheith bunaithe ar mhíniúchán a bhaineann le hábhar seachas ar thagairtí léarscáile breise
- Sa chás gur bunaithe ar an Aerfótagraf a bhíonn an freagra, ceadaítear marcanna as gréasán lonnaíochta faoin tuath a shonrú amháin
- Mura luaitear fianaise léarscáile ná ceadaigh ach an patrún ainmnithe.

C. **Patrúin Imirce**

Tabhair cur síos agus míniú ar athruithe ar phatrúin imirce isteach agus amach as Éirinn ó na 1950idí i leith.

[30m]

Athruithe ar phatrúin isteach go hÉirinn a shonrú	2 mharc
Athruithe ar phatrúin amach as Éirinn a shonrú	2 mharc
Scrúdúchán	13 x PSÁ

- Tá plé le déanamh ar an uile athrú ar phatrúin imirce sa bhreis orthu sin
- Caithfidh athruithe ar phatrúin imirce isteach agus amach as Éirinn ó na 1950idí i leith a bheith i gceist leis na hathruithe.

Ceist 11

A. Scileanna Léarscáile

Léarscáil 1:2000 de Lár Inis Córthaidh

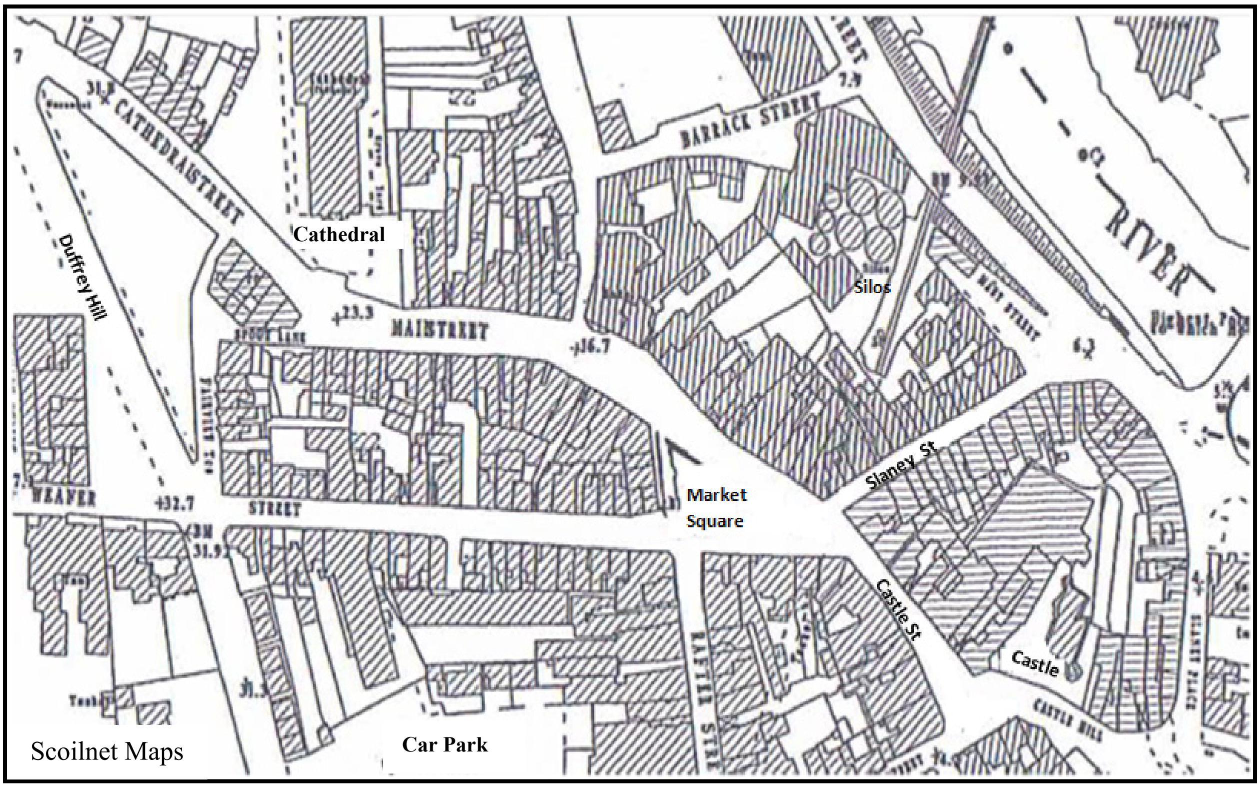

Scrúdaigh an léarscáil 1:2000 d'Inis Córthaidh a thaispeántar thuas.
Tarraing sracléarscáil den léarscáil 1:2000 agus ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann acu seo a leanas i gceart:

- Dhá shráid a bhuaileann le chéile
- An Ardeaglais (The Cathedral)
- Cearnóg an Mhargaigh (The Market Square)
- An Carrchlós (The Car Park).

[20m]

Imlíne na sracléarscáile	4 mharc
4 ghné @ 4 mharc an ceann:	Léirithe 3 mharc (grádaithe 3/1/0)
	Ainmnithe 1 mharc

- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den tsracléarscáil nó go ndéantar cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú.

B. Daonra

Mínigh cén chaoi a dtéann forbairt acmhainní i gcion ar athrú daonra, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

Caoi ainmnithe	2 mharc
Samplaí	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Plé nach bhfuil tagairt ann d'fhorbairt acmhainní: 2 PSÁ ar a mhéad.
- Plé nach bhfuil tagairt ann do chaoi a dtéann sé i gcion ar athrú daonra: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Tugtar creidiúint as an 2ú caoi ainmnithe do 1 x PSÁ
- Tá plé le déanamh ar an uile chaoi ainmnithe sa bhreis orthu sin
- Tá plé le déanamh ar an uile shampla ainmnithe sa bhreis orthu sin.

C. Imirce

Scrúdaigh conas is féidir le ceisteanna eitneachais agus reiligiúin teacht chun cinn mar thoradh ar an imirce, agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air (orthu).

[30m]

Sampla ainmnithe	2 mharc
Ceist reiligiúin a shonrú	2 mharc
Ceist eitneachais a shonrú	2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Plé nach bhfuil tagairt ann d'imirce: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Plé nach bhfuil tagairt ann do shampla ainmnithe: 2 x PSÁ ar a mhéad
- Tugtar creidiúint as an 2ú sampla ainmnithe ón scrúdúchán do 1 x PSÁ
- Tá plé le déanamh ar an uile shampla sa bhreis orthu sin
- Tá plé le déanamh ar an uile cheist sa bhreis orthu sin, idir cheisteanna eitneachais agus cheisteanna reiligiúin.

Ceist 12

A. Daonra

An Céatadán (%) den daonra a bhí 65 bliain d'aois agus os a chionn, 2001 agus 2011

Tír	2001	2011
An Eilvéis	15	17
Éire	11	12
An Ghearmáin	17	21

Curtha in oiriúint ó Eurostat

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a thaispeánann céatadán an daonra a bhí 65 bliain d'aois agus os a chionn i dtíortha áirithe san Eoraip in 2001 agus 2011.

[20m]

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

	Barrachairt	**Píchairt**
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1+1 mharc (Ciorcal agus Láraithe)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír léirithe	2m an ceann grádaithe	2m an ceann grádaithe

- Glactar le haon ghraf/chairt oiriúnach
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán
- Ní mór dhá phíchairt a léiriú chun lánmharcanna a ghnóthú.
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif/na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú.

(ii) Mínigh go hachomair an téarma cóimheas cleithiúnais.

Aon mhíniúchán bailí 2 + 2 mharc.

B. **Forbairt Uirbeach**

Agus tagairt agat don aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo, mínigh **trí** chúis leis an bhfás ar bhaile Inis Córthaidh.

[30m]

3 chúis @ 10 marc an ceann
I gcás gach cúise:

Cúis luaite	2 mharc
Fianaise ón aerfótagraf	2 mharc
Scrúdúchán	3 x PSÁ

- Ná glactar le níos mó ná 2 chúis a bhaineann le modhanna éagsúla iompair
- Mura luaitear fianaise ón aerfótagraf ná ceadaigh ach na cúiseanna a luaitear.

C. **Uirbiú sa Todhchaí**

Pléigh **dhá** cheist a mbeidh ar chathracha dul i ngleic leo sa todhchaí sa domhan forbartha.

[30m]

Dhá cheist @ 8 + 7 PSÁ
I gcás gach ceiste:

Ceist ainmnithe	2 mharc
Ceist a ndearnadh scrúdú uirthi	7/6 x PSÁ

ROINN 3 – ROGHAONAID

Ceist 13 go 24

Freagair ceist **AMHÁIN**

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Idirspleáchas Domhanda

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

13. Pléigh an tábhacht a bhaineann le forbairt inbhuanaithe don todhchaí.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

14. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag patrúin trádála dhomhanda maidir le réigiúin táirgeoirí agus réigiúin tomhaltóirí araon, agus tagairt agat do chuideachta ilnáisiúnta (MNC) **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ní foláir cóimheas 1:2 nó 2:1 nó 2:2 nó 1:3 nó 3:1.

15. Pléigh na hargóintí ar son agus i gcoinne an chúnaimh idirnáisiúnta.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ní foláir cóimheas 1:2 nó 2:1 nó 2:2 nó 1:3 nó 3:1.

Geo-éiceolaíocht

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

16. Scrúdaigh an chaoi a dtéann fairsingiú fásaigh agus caomhnú i bhfeidhm ar thréithe ithreacha.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ní foláir cóimheas 1:2 nó 2:1 nó 2:2 nó 1:3 nó 3:1.

17. Agus tagairt agat do bhithóm **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air, tabhair cúiseanna leis an gcineál aeráid sa bhithóm agus mínigh tionchar na haeráide seo ar ithreacha agus fhásra sa bhithóm.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

18. Pléigh an tionchar a bhíonn ag **trí** cinn ar bith de na tosca a leanas ar fhorbairt ithreacha:

- Ábhar mianrach
- Aer
- Uisce
- Ábhar orgánach.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26
Gné a shonrú:	4 mharc
Plé:	8 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Cultúr agus Ionannas

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

19. Tá mórán grúpaí cultúir ann nach bhfuil a náisiúnstát féin acu.
Déan sin a phlé.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

20. Scrúdaigh na slite a gcuireann daoine a gcultúr agus a bhféiniúlacht in iúl sa saol laethúil.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

21. Tá tosca cultúrtha éagsúla ag baint le coincheap na féiniúlachta.
Déan an ráiteas sin a phlé agus tú ag tagairt do chás-staidéar **amháin** ar réigiún Eorpach a bhfuil staidéar déanta agat air.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Comhshaol an Atmaisféir agus na nAigéan

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

22. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag patrúin chúrsaíochta san atmaisféar agus/nó sna haigéin ar an aimsir agus ar na haeráidí ar dhromchla an domhain.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

23. Scrúdaigh cineál **amháin** aeráide a bhfuil staidéar déanta agat air.

[80m]

Líon na ngnéithe:	3 @ 27 + 27 + 26		4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc		4 mharc
Plé:	8 x PSÁ	NÓ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	7/6 mharc grádaithe		4 mharc grádaithe

- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

24. Tabhair cuntas ar an tslí a dtomhaistear feiniméin i gcomhshaol an atmaisféir agus na n-aigéan agus scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le tomhais mar seo agus tagairt agat do bhrú, teocht, gaoth agus bogthaise.

[80m]

Líon na ngnéithe:	4 @ 20 marc an ceann
Gné a shonrú:	4 mharc
Plé:	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta:	4 mharc grádaithe

- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá shampla (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla)
- Ceadaítear creidiúint suas le dhá PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

FIOSRÚCHÁN TÍREOLAÍOCHTA

1. RÉAMHRÁ (5 mharc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	1 mharc

2. PLEANÁIL (5 mharc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	1 mharc

3. BAILIÚ EOLAIS (40 marc):

Dhá mhodh/thasc @ 20 marc an ceann

I leith gach modha/taisc:	9 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	4 mharc grádaithe

- Caithfidh cuid an bhailiúcháin a bheith bunaithe ar ghníomhaíocht.
- Is féidir glacadh le modh mar thasc ar ionann é agus liosta beart cónasctha a bhaineann le hábhar an bhailithe.
- Is féidir creidiúint a thabhairt as léaráidí/sracléaráidí má bhaineann siad le gníomhaíocht an bhailithe.
- Ná tugtar marcanna as torthaí sa roinn scríofa seo.

4. TORTHAÍ, TÁTAIL, LUACHÁIL(30 marc):

Trí theideal @ 8 marc an ceann.

I leith gach teidil:	4 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	6 mharc grádaithe

- Bunaítear tátail (conclúidí) go díreach nó go hindíreach ar na torthaí; luacháil atá ann sa chás nach mar sin a dhéantar.
- Is féidir luacháil a dhéanamh i leith a bhfuil i ndán chomh maith leis an am atá caite.
- Ná bronntar marcanna as Torthaí/Tátail/Luacháil ach amháin sa chuid chuí den leabhrán

5. EAGRÚ AGUS CUR I LÁTHAIR NA dTORTHAÍ (20 marc):

Cur i láthair:	8 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas Ginearálta:	4 mharc grádaithe

- Cur i láthair in dhá fhoirm ghrafacha ar leith riachtanach – mar shampla, graif / cairteacha / léarscáileanna / táblaí / sracléaráidí etc.
- An cur i láthair le déanamh ar na leathanaigh ghrafpháipéir chuí.
- 4 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh an chuir i láthair.

BRISEADH SÍOS AR NA MARCANNA DON CHUR I LÁTHAIR

BARRACHAIRT / TREOGHRAF / SCAIPGHRAF etc:

Teideal Oiriúnach:	1 PSÁ = 2 mharc
Ais amháin agus aonaid nó scála breactha uirthi:	1 PSÁ = 2 mharc
Gach ceann de dhá phointe/bharra tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn:	2 PSÁ = 4 mharc

PÍCHAIRT:

Teideal Oiriúnach:	1 PSÁ = 2 mharc
Ciorcal a bhfuil an lárphointe go cruinn ann:	1 PSÁ = 2 mharc
Gach ceann de dhá réimse tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn:	2 PSÁ = 4 mharc

TÁBLA RANGORDAITHE / TÁBLA:

Tábla Ilsraitheanna/Ilcholún

Teideal Oiriúnach:	1 PSÁ = 2 mharc
Boscaí:	1 PSÁ = 2 mharc
Sraitheanna/Colúin x2 lipéadaithe:	2 PSÁ = 2 + 2 mharc

Tábla Sraithe/Colúin Shingil

Teideal Oiriúnach	1 PSÁ = 2 mharc
Boscaí	1 PSÁ = 2 mharc
Sraith/Colún lipéadaithe	1 PSÁ = 2 mharc
Faisnéis ábhartha	1 PSÁ = 2 mharc

SRACLÉARÁID/LÉARSCÁIL:

Teideal Oiriúnach:	1 PSÁ = 2 mharc
Fráma:	1 PSÁ = 2 mharc
Dhá mhír faisnéise a bhaineann le hábhar na dtorthaí:	2 x PSÁ = 4 mharc

Liosta na dTopaicí d'Fhiosrúchán Tíreolaíochta in 2013

- Staidéar ar phatrúin áitiúla tráchta.
- Ceist comhshaoil áitiúil.
- An t-athrú ar an talamhúsáid i gceantar áitiúil – staidéar ar an athrú spásúil agus ar an athrú le himeacht an ama.
- Staidéar déimeagrafach áitiúil.
- Tástáil an hipitéis go bhfuil an creimeadh ina phróiseas gníomhach i dtimpeallacht abhann nó i dtimpeallacht oighreach nó i dtimpeallacht chósta.
- Fiosraigh conas a théann an gheolaíocht i bhfeidhm ar cheantar áitiúil.

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ar chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna. Ba chóir freisin an marc bónais sin a shlánú síos.

Iomlán: 400 Gnáthráta: 10%

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás marcanna suas go 300. Thar an marc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
301 - 303	29
304 - 306	28
307 - 310	27
311 - 313	26
314 - 316	25
317 - 320	24
321 - 323	23
324 - 326	22
327 - 330	21
331 - 333	20
334 - 336	19
337 - 340	18
341 - 343	17
344 - 346	16
347 - 350	15

Bunmharc	Marc Bónais
351 - 353	14
354 - 356	13
357 - 360	12
361 - 363	11
364 - 366	10
367 - 370	9
371 - 373	8
374 - 376	7
377 - 380	6
381 - 383	5
384 - 386	4
387 - 390	3
391 - 393	2
394 - 396	1
397 - 400	0

Fiosrúchán Tíreolaíochta – Ná cuirtear san áireamh san iomlán le haghaidh marcanna breise.

Nóta: Tá fáil ar scéim mharcála mhionathraithe le haghaidh iarrthóirí a thug faoi pháipéar scrúdaithe mionathraithe.

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán